

Пробний урок музики для дітей 2-3 років

Перші музичні відкриття

Для малюка й дорослого — відкривайте музику разом

Не потрібно проходити всі розділи за один раз.

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ: БЕЗКОШТОВНІ МАТЕРІАЛИ ТА ПІДГОТОВКА

Усі навчальні матеріали включені до уроку й доступні для безкоштовного завантаження.

У відповідних розділах ви знайдете книжку-розмальовку «Час вчитися!», зображення долоньок, червоні й сині картки із символами нот та українську пісеньку-речівку від До. Шукати чи купувати їх окремо не потрібно.

Ми покажемо кожен крок, навіть якщо ви ніколи не грали на фортепіано. Спочатку спробуйте завдання самі. Нехай дитина спостерігає й долучається за бажанням. Не потрібно проходити весь урок за один раз.

Готуйте матеріали тоді, коли вони потрібні

Спочатку книжку можна розглядати на екрані. Для розмальовування та ігор із картками роздрукуйте потрібні сторінки. Вирізати картки має дорослий.

Також знадобляться олівці, папір або картон і ножиці для дорослого.

Який пристрій обрати

Демоверсія Soft Mozart працює на комп'ютері, планшеті та смартфоні. Оберіть зручний для вас пристрій. Що більший екран, то краще видно графіку та її деталі.

Для завдань на справжніх клавішах

Під'єднайте цифрове піаніно або клавішний інструмент через MIDI до пристрою, на якому працює демоверсія. Підключення інструмента пояснюється окремо.

1. ПЕДАГОГІКА: ВАША РОЛЬ У НАВЧАННІ ДИТИНИ

Спочатку спробуйте завдання самі. Дозвольте малюкові спостерігати й долучитися.

Навіщо це потрібно

Перед початком не треба перевіряти, чи має дитина таланти або «музичні здібності». Ми створюємо умови, у яких вона вчиться дивитися, слухати, зосереджуватися й діяти.

У кожному розділі, від знайомства з казкою до гри на клавішах, дитина бере участь: розглядає знак, чує звук і відповідає рухом або голосом. Поступово вона вчиться утримувати увагу й поєднувати окремі враження в осмислену дію.

Ваша роль — зацікавити власним прикладом, дати час спробувати й допомогти, коли дитина попросить. Музична освіта для цього не потрібна: ви можете вчитися разом. Будьте поруч, не нависаючи над малюком і не втручаючись у кожен дію.

Що робити

- Спочатку дослідіть завдання самі: пограйте, поспівайте, розкладіть картки. Нехай дитина бачить ваш інтерес.
- Дайте їй можливість поспостерігати й долучитися. Говоріть спокійно, давайте короткі підказки.
- Пропонуйте невеликі завдання, коли малюкові цікаво. Його інтерес визначає тривалість заняття й час повернення до нього, без жорсткого розкладу.
- Якщо дитина втомилася, відвертається або засмучується — зупиніться. Можна повернутися до завдання пізніше.
- Помічайте конкретні дії: «Ти сам знайшов клавішу!» або «Ти дочекався метелика!»
- Записуйте перші спроби на відео. Зберігайте дати й результати: це історія перших кроків вашої дитини.

Чого не робити

- Не домагайтеся уваги вмовляннями, повторними запитаннями чи наказами «Сядь і слухай».
- Не квапте дитину й не виконуйте за неї дію, яку вона ще намагається опанувати.
- Не вимагайте пройти всі завдання одразу чи негайно повторити вдалу спробу.
- Не порівнюйте з іншими дітьми й не оцінюйте здібності за першою спробою.
- Не перетворюйте навчання на виступ перед гостями або камерою.

- Не просіть повторювати дублі заради ідеального відео.

Поширена ситуація

«Я все підготувала, а дитина не хоче займатися».

Почніть самі: відкрийте книжку, розкладіть картки або спробуйте пограти. Дайте малюкові час зацікавитися. Якщо сьогодні він лише спостерігає, не змушуйте долучатися.

На що звертати увагу

Дитина підходить подивитися, прислухається, тягнеться до картки, пробує натиснути клавішу чи повертається до знайомого завдання. Помічайте, що вона робить самостійно й де потребує допомоги.

Збережіть початок

Наш досвід показує: іноді батьки так швидко помічають зміни, що шкодують про незаписані перші спроби. Знімайте звичайні моменти, разом із паузами й труднощами. Згодом вони допоможуть побачити пройдений шлях. Публікувати записи не обов'язково.

Головна думка

Ваш інтерес запрошує дитину долучитися. Ваше терпіння дає їй простір для навчання.

2. КОРОЛІВСТВО ЛАД: КАЗКА, КНИЖКА ТА GUESS KEY

Відкрийте книжку й почніть розглядати її самі.

Що таке Королівство Лад

У музиці звуки взаємопов'язані. Усередині мажорного або мінорного ладу вони мають певні ролі й взаємини. Королівство Лад передає ці зв'язки через казкові характери та обставини.

Дитина знайомиться не лише з окремими нотами, а й із тим, як влаштована музична мова. Це основа ладового слуху — здатності чути взаємозв'язки між звуками. Надалі вона допомагатиме підбирати мелодії на слух, знаходити гармонії до них і переносити музику в інші тональності.

Книжка «Час вчитися!»

Її можна разом розглядати, читати й розмальовувати. Особливу увагу приділяйте символам нот: вони пов'язують сторінки та героїв казки з клавіатурою.

Почніть розглядати книжку. Коли дитина підійде, покажіть малюнки й почитайте. Зверніть увагу на символи на дверях: «Ось дощ», «Ось рейки».

Не встановлюйте норму «одна сторінка на день». Розглядайте, читайте й розмальовуйте, доки дитині цікаво. Можна повертатися до улюбленої сторінки або відкривати нові.

[Завантажити книжку-розмальовку](#)

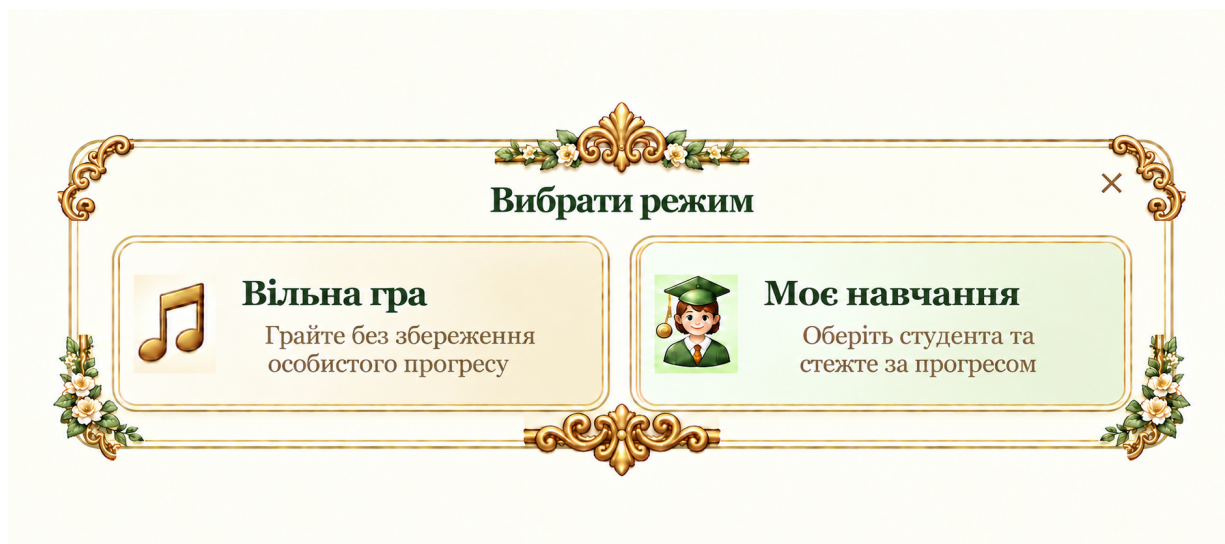
Від книжки до гри

Guess Key

Відкрийте Guess Key. Запам'ятайте назву та значок, щоб знаходити гру в програмі.

Дитина зустрічає вже знайомі символи й персонажів. Тепер можна знайти відповідну клавішу, натиснути її та почути звук.

Перед першою грою: оберіть режим

- «Вільна гра» — спробувати програму без збереження особистих результатів.
- «Моє навчання» — обрати ім'я та переглядати результати. Для власних спроб обирайте своє ім'я, а для спроб дитини — її ім'я.

Перші кроки в Guess Key

1. Спочатку спробуйте гру самі під своїм ім'ям або в режимі «Вільна гра».
2. За потреби відкрийте довідку клавішею F1.
3. Перед ходом дитини оберіть її ім'я, якщо хочете зберегти результати.
4. Почніть із першого рівня. У демоверсії одна гра триває 45 секунд.
5. Нехай малюк розгляне символ, знайде відповідну клавішу й сам натисне її.
6. Ви можете бути поруч і називати знайомі малюнки.

Важливо: не натискайте клавіші за дитину

Алгоритм гри реагує на дії того, хто грає. Якщо ви натискаєте клавіші за малюка, програма записує ваші дії як його результат. Бали, які дитина набрала самостійно, — її власні.

45 секунд — це тривалість гри в демоверсії, а не вимога утримувати малюка біля клавіатури до кінця.

Відкрийте демоверсію зі сторінки уроку.

Якщо клавіш забагато

Зорово обмежте клавіатуру: прикрийте папером або картоном ту частину, яка поки не потрібна, залишивши кілька видимих клавіш. На ілюстрації відкриті До, Ре й Мі. Папір не повинен натискати клавіші чи заважати їхньому руху. Відкривайте більше клавіш за потреби.

На що звертати увагу

Малюк упізнає символ, переводить погляд на клавіатуру, знаходить клавішу й сам натискає її. Важливий зв'язок між тим, що він бачить, чує й робить.

Після гри

Якщо ви обрали «Моє навчання», перегляньте результат у My results. Можна записати в щоденник дату й бали, які дитина набрала сама.

Чого не робити

Не водить руками дитини, не натискайте клавіші за неї й не вимагайте певної кількості балів. Якщо малюк просить допомоги, покажіть знайомий символ або нагадайте його назву. Натиснути клавішу має сама дитина.

3. ДРІБНА МОТОРИКА ТА КООРДИНАЦІЯ

Роздрукуйте зображення долоньок і запропонуйте малюкові прикласти свої руки.

Знайомимося з пальчиками

Покладіть зображення перед собою. Нехай дитина спробує розмістити свої долоньки на намальованих.

Навіщо це потрібно

На кожному пальчику є знайомий символ ноти. У цій вправі пальчики отримують музичні імена.

Права рука, від великого пальця до мізинця

- Великий — До: дощик.
- Вказівний — Ре: рейки.
- Середній — Мі: місяць.
- Безіменний — Фа: факел.
- Мізинець — Соль: сонечко.

Ліва рука, від великого пальця до мізинця

- Великий — До: дощик.
- Вказівний — Сі: сіль.
- Середній — Ля: лялька.
- Безіменний — Соль: сонечко.
- Мізинець — Фа: факел.

Що робити

Спочатку покажіть рух власною рукою: «Це мій великий пальчик — До». Підніміть і опустіть його. Потім назвіть ноту й дайте дитині спробувати підняти відповідний пальчик.

Можна промовляти або співати назви нот. Почніть із пальчиків, які зацікавили малюка, і продовжуйте, доки йому подобається.

Якщо спочатку складно

Ще раз покажіть рух своєю рукою. Дайте час спробувати. Якщо разом піднімаються сусідні пальці, не притримуйте їх і не вимагайте одразу точності.

На що звертати увагу

Дитина пов'язує почуту назву, символ на малюнку й власний пальчик. Вона намагається обрати рух і виконати його самостійно.

Чого не робити

Не очікуйте, що малюк одразу підніматиме кожен палець окремо чи запам'ятає всі назви. Не влаштовуйте перевірку. Тут ми досліджуємо рух; грати п'єсу всіма пальцями поки не потрібно.

Долоньки для друку є серед матеріалів цього уроку.

4. МУЗИЧНА ТЕОРІЯ ТА РОЗВИТОК СЛУХУ

Увімкніть пісеньку-речівку. Слухайте самі й дозвольте дитині долучитися.

Пісенька та картки

Дивитися й слухати пісеньку-речівку від До

Увімкніть українську пісеньку-речівку від До. Розглядайте малюнки, слухайте й співайте разом. У пісеньці є весь звукоряд від До до наступного До. Це не означає, що малюк має відразу назвати чи викласти всі ноти.

Підготуйте червоні й сині картки. Переходьте від знайомих малюнків до назв нот, поступово додаючи розрізнення кольору.

Крок 1. Знайомимося з малюнками

Покажіть картку: «Це дощик. Дощик червоний». Потім познайомте з рейками та місяцем.

Розкладіть картки й попросіть: «Дай мені дощик», «Дай мені рейки», «Дай мені місяць».

На цьому етапі називайте малюнки повними словами. Обирати за кольором поки не потрібно.

Крок 2. Розрізняємо кольори

Коли малюнки вже знайомі, покладіть їхні червоні й сині варіанти: «Дай червоний дощик», «Дай синій дощик», «Дай червоні рейки», «Дай сині рейки».

Крок 3. Знайомимося з назвами нот

Пов'яжіть кожен малюнок із коротким музичним ім'ям: «Дощик — До», «Рейки — Ре», «Місяць — Мі».

Тепер попросіть: «Дай До», «Дай Ре», «Дай Мі». Підійде картка будь-якого з двох кольорів.

Крок 4. Поєднуємо назву ноти й колір

«Дай червоне До», «Дай синє До», «Дай червоне Ре», «Дай синє Мі».

Тепер дитина обирає за двома ознаками: назвою ноти й кольором.

Згодом — увесь звукоряд

Поступово знайомте з іншими малюнками: факел — Фа, сонечко — Соль, лялька — Ля, сіль — Сі.

Наступна мета — викласти До — Ре — Мі — Фа — Соль — Ля — Сі — До. Знадобляться дві картки з дощиком.

Викладайте картки й співайте разом із пісенькою. Для малюка 2–3 років увесь звукоряд — результат поступового знайомства, а не вимога першого завдання.

Якщо спочатку складно

Залиште перед дитиною менше карток. Покажіть і назвіть знайомий малюнок. Поверніться до зрозумілого кроку або відкладіть картки до наступного зацікавлення.

На що звертати увагу

Дитина обирає малюнок за назвою, потім розрізняє його колір, упізнає назву ноти й поступово поєднує ці ознаки. Вона може слухати ваш спів, пробувати підспівувати й самостійно повертатися до знайомих карток.

Чого не робити

Не починайте з вимоги викласти весь звукоряд. Не переходьте одразу до «червоного До», поки малюк лише знайомиться з дощиком і кольорами. Не вимагайте одночасно обирати картки, співати й виконувати інші дії.

Картки для друку з позначенням В є в комплекті матеріалів.

Картки для друку з позначенням Н є в комплекті матеріалів.

Оберіть набір, що відповідає буквеному позначенню Сі у вашій програмі: В або Н. Назви нот в обох наборах однакові: До, Ре, Мі, Фа, Соль, Ля, Сі.

5. ГРА НА ФОРТЕПІАНО: HAPPY BIRTHDAY У GENTLE PIANO

Спочатку відкрийте Gentle Piano під своїм ім'ям і послухайте Happy Birthday.

Спочатку навчається дорослий

У цьому розділі ви готуєтеся допомагати дитині: знайомитеся з керуванням Gentle Piano, пробуєте зіграти п'єсу й навчаєтеся обирати посильний для малюка фрагмент.

Оберіть своє ім'я. Відкрийте Gentle Piano та всю п'єсу Happy Birthday. Наведені нижче команди вводяться з комп'ютерної клавіатури. Музику ви граєте на під'єднаному інструменті.

Відкрийте демоверсію зі сторінки уроку.

Основні команди

- F1 — відкрити довідку.
- S — послухати п'єсу.
- 1 — обрати перший вигляд нотного запису.
- R (Right) — грати партію правої руки, поки програма грає іншу.
- L (Left) — грати партію лівої руки, поки програма грає іншу.
- P (Pair) — грати обидві партії.
- 1, 2, 3, 4, 5, 6 — перемикає вигляди нотного запису.

Спробуйте таку послідовність

1. Натисніть S і послухайте Happy Birthday.
2. Оберіть вигляд 1.
3. Натисніть R і зіграйте партію правої руки.
4. Натисніть L і зіграйте партію лівої руки.
5. Натисніть P і спробуйте зіграти обидві партії.
6. Перегляньте вигляди 1-6: як змінюється нотний запис? Потім поверніться до першого.

Стежте за термометром

Зорово-моторна затримка (ЗМЗ, англійською VMD) — час між сприйняттям нотного знака й відповіддю натисканням клавіші. Програма показує цей процес за допомогою термометра.

Під час власної гри прагніть, щоб термометр був переважно зеленим. Якщо переважає жовтий або червоний, повторіть фрагмент або оберіть коротший. Дайте собі час освоїти завдання.

Це показник виконання конкретного завдання. Не оцінюйте за ним здібності дитини.

Після гри відкрийте My results і перегляньте результати. Порівняйте власні спроби зі своїми попередніми, а спроби дитини — з її попередніми.

Як обрати фрагмент

Ви не змінюєте й не видаляєте п'єсу, а визначаєте, яку її частину використовуватиме програма.

1. Стрілками вгору та вниз перейдіть до початку потрібного фрагмента.
2. Натисніть Ctrl + Enter, щоб позначити початок.
3. Перейдіть до кінця фрагмента й натисніть Ctrl + Backspace, щоб позначити кінець.
4. Оберіть R, L або P та зіграйте обраний фрагмент.
5. Натисніть пробіл (Space), щоб скасувати виділення й повернутися до всієї п'єси.

Якщо фрагмент починається від початку п'єси, достатньо позначити його кінець. Якщо не впевнені, які такти обрано, натисніть S і послухайте. Довідка доступна за F1.

Спробуйте приховати ноти

Так дорослий знайомиться з можливостями програми. Це не обов'язкове завдання для дитини.

- Оберіть R, потім натисніть H, щоб приховати ноти правої руки.
- Оберіть L, потім H, щоб приховати ноти лівої руки.
- Оберіть P, потім H, щоб приховати обидві партії.
- Натисніть V, щоб знову показати ноти.

Спочатку спробуйте ці команди самі. Для перших спроб малюка знову покажіть ноти й оберіть вигляд 1.

Черга малюка

Оберіть його ім'я, якщо зберігатимете результати.

Партія лівої руки — двома вказівними пальчиками

Відкрийте всю Happy Birthday, оберіть вигляд 1 і режим L. Малюк може грати цю партію вказівними пальчиками обох рук.

Тут використовуються поєднання Сі-бемоль і До, потім Фа й До. Стежте за нотами в програмі. Допомагайте зорієнтуватися, коли дитина попросить, але клавіші нехай

натискає сама.

Покажіть послідовність: натиснути клавішу, утримувати, доки з'явиться метелик, і відпустити. Достатньо короткої підказки: «Тримай... ось метелик — відпускаяй».

Згодом можна спробувати великим і вказівним пальчиками. Поспішати не потрібно: зараз дитина опановує дію та її зв'язок із зображенням і звуком.

Партія правої руки

Оберіть R. Нехай дитина спробує пограти правою рукою. Якщо всю п'єсу грати складно, виділіть фрагмент за допомогою вже знайомих команд. Коли гра стане легшою й малюк захоче продовжити, збільште фрагмент або поверніться до всієї п'єси.

Спів

Ви можете самі називати або співати ноти. Нехай дитина долучиться, коли буде готова. Не очікуйте, що вона одночасно знайде клавішу, утримає її, дивитиметься на екран і співатиме.

Якщо складно

Скоротіть фрагмент, поверніться до знайомої частини або зупиніться. Допомагайте, коли малюк попросить. Натискати, утримувати й відпускати клавіші має сама дитина.

На що звертати увагу

Малюк дивиться на нотний знак, знаходить клавішу, чує результат власної дії, пробує утримати звук і вчасно відпустити клавішу. Помічайте, які дії він уже виконує самостійно.

Чого не робити

Не натискайте клавіші за дитину, не квапте й не вимагайте зіграти всю п'єсу чи одразу обидві партії. Не ускладнюйте завдання заради результату на екрані.

6. МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПРИЙНЯТТЯ МУЗИКИ

Увімкніть обраний запис і послухайте разом із дитиною.

Знайома пісенька — у виконанні музикантів

Малюк уже познайомився з Happy Birthday у Gentle Piano: послухав її, спробував грати або почув вашу гру. Тепер запропонуйте послухати, як її виконують інші музиканти.

Навіщо це потрібно

Так дитина пов'язує власний музичний досвід зі світом музики.

Що робити

Перед слуханням скажіть: «Це Happy Birthday. Ми грали її на нашому інструменті. А тепер послухаймо музикантів».

Увімкніть запис і слухайте разом. Можна підспівувати, танцювати, погойдуватися або «диригувати». Якщо малюк хоче спокійно слухати чи дивитися — це теж добре.

Назвіть твір і виконавців. Повертайтеся до знайомої музики, коли дитині цікаво. Поступово знайомте з іншими виконаннями.

Слухаємо Стравінського

Ігор Стравінський використав Happy Birthday як основу Greeting Prelude. Знайома пісенька набуває несподіваного звучання. Насолоджуйтеся спільним слуханням, не очікуючи, що малюк одразу впізнає мелодію.

Переглянути: Філармонічний оркестр Осло, диригент Василь Петренко.

[Переглянути виконання](#)

Послухати без YouTube: Симфонічний оркестр Колумбії, диригент Ігор Стравінський. Запис тривалістю 55 секунд на сайті видавництва Boosey & Hawkes.

[Послухати на сайті Boosey & Hawkes](#)

Це два виконання одного твору.

Знайдіть інше виконання

Пошукайте в інтернеті ще одне виконання Happy Birthday, яке вам сподобається: на фортепіано, ансамблем або оркестром. Спочатку послухайте самі, а потім разом із дитиною.

Можна шукати за словами «Happy Birthday orchestra», «Happy Birthday piano», «Heidrich Happy Birthday Variations» або «З днем народження оркестр».

Довіртеся власній цікавості: ви також відкриваєте музику для себе.

На що звертати увагу

Дитина уважніше слухає, усміхається, рухається під музику, підспівує чи просить увімкнути ще раз? Ці реакції допомагають помічати її інтереси.

Чого не робити

Не вимагайте сидіти нерухомо, дослухати до кінця або впізнати мелодію. Не перетворюйте слухання на перевірку: «Що це? Пам'ятаєш?»

ПРОДОВЖУЙТЕ НАВЧАННЯ ІЗ SOFT MOZART

Наступні уроки допоможуть розвивати перші музичні відкриття: вчитися читати й співати ноти, грати п'єси, слухати й розуміти музику — у темпі вашої дитини та за вашої участі.

Ви можете навчатися самостійно або за підтримки наших сертифікованих педагогів — онлайн чи очно. На форумі можна ставити запитання, ділитися успіхами та знайомитися з іншими родинами й викладачами.

Ми проводимо концерти й атестації та номінуємо учасників на медалі й дипломи. Перші домашні спроби можуть стати початком музичного шляху на все життя.

Приєднуйтеся до Soft Mozart — навчайтеся, діліться відкриттями та зростаєте разом із нами!

Щоб продовжити навчання, оберіть «Придбати» на сторінці уроку.